

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Kansantaloustieteen laitos	
Tekijä-Författare-Author Ritola, Jussi Matias			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Kuluttajien inflaatio-odotukset ja havaittu inflaatio : Väestöryhmittäinen tarkastelu kuluttajabarometrin aineistolla			
Oppiaine-Läroämne-Subject Kansantaloustiede			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2008-04-14	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 73 s., 4 liites.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tässä tutkielmassa tarkastellaan Tilastokeskuksen kuluttajabarometrissa julkaistuja suomalaisten kuluttajien inflaatiokäsityksiä ja näiden käsitysten eroja eri väestöryhmien välillä. Inflaatiokäsityksillä tarkoitetaan kuluttajien tekemiä inflaatio-odotuksia vuoden päähän sekä heidän menneen vuoden aikana havaitsemaansa inflaatiota. Tutkielmassa on pyritty ottamaan kantaa tehtyjen odotusten tarkkuuteen ja rationaalisuuteen sekä siihen, auttavatko nämä odotukset ennustamaan julkaistua inflaatiota. Havaitusta inflaatiota on tarkasteltu sen tasoa, sekä sitä kuinka ja miksi tämä taso eroaa julkaistusta inflaatiosta.</p> <p>Tutkielman teoreettisessa osassa tutustutaan pääasiassa rationaalisten odotusten teoriaan ja sen laajennuksiin. Empiirinen osa on jaettu kahteen osaan: poikkileikkaus- ja aikasarjatarjasteluihin. Poikkileikkaustarkasteluissa löydettiin inflaatio-odotusten kohdalla selkeitä eroja väestöryhmien odotuksissa ja näiden tarkkuudessa, kun tutkittiin Tilastokeskuksen kuluttajabarometrin mikroaineistoa vuosilta 2000-2007. Keskeisimpinä tuloksina mainittakoon naisten selkeästi miehiä korkeammat inflaatio-odotukset ja opiskelijoiden ja varusmiesten tarkimmat odotukset. Myös tulot vaikuttivat odotusten tarkkuuteen niin, että korkeampien tulojen ryhmissä odotukset olivat tarkempia.</p> <p>Inflaatio-odotusvirheessä havaittu heterogeenisuus johtaa Soulelesin (2004) esittämän hypoteesin mukaan siihen, että inflaatio-odotusten rationaalisuus koko väestön tasolla voidaan asettaa kyseenalaiseksi.</p> <p>Havaitun inflaation tapauksessa tulokset olivat hyvin samansuuntaisia. Naiset havaitsivat inflaation keskimäärin useamman kymmenyksen korkeammaksi, kuin miehet. Tarkimpia havaitun inflaation arvioissaan oli opiskelijoiden ja varusmiesten ryhmä. Selkeästi epätarkimmin mennyttä inflaatiota arvioi 15–19 -vuotiaiden ryhmä, ja havaintojen tarkkuus parani tasaisesti vanhempiin ikäryhmiin siirryttäessä. Syiksi edellä kuvattuihin inflaatio-käsitysten väestöryhmittäisiin eroihin on aiemmin esitetty mm. talousuutisten seuraamisen eroavaisuuksia eri väestöryhmissä (Carroll 2003a). Lisäksi on esitetty, että esimerkiksi naisten ja miesten välisiin inflaatiokäsitysten eroihin voisi olla syynä näiden väestöryhmien usein kuluttamien hyödykkeiden hintakehityksen erilaisuus (Lehtinen 2007).</p> <p>Tämän tutkielman aikasarjatarjasteluissa oli kaksi päämäärää. Ensinnäkin haluttiin tutkia väestöryhmittäisten inflaatio-odotusten rationaalisuutta. Kun inflaatio-odotusten rationaalisuus pystyttiin koko väestön tasolla hylkäämään, on Soulelesin (2004) esittämien tulosten mukaan mahdollista, että yksittäisten väestöryhmien odotukset olivat tästä huolimatta rationaalisia. Niinpä yhteisintegroituuteen vedoten saatiin selville, että useiden väestöryhmien odotukset olivat rationaalisia. Keskeisimpinä tuloksina voidaan esittää, että miesten inflaatio-odotukset vaikuttivat rationaalisilta, mutta naisten odotusten rationaalisuus hylättiin. Muista väestöryhmittä myös palkansaajat sekä äitiyslomalla olevat tai omaa kotiaan hoitavat kuluttajat olivat odotuksiltaan rationaalisia.</p> <p>Toinen aikasarjatarjastelujen päämäärä oli inflaatio-odotusten ja julkaistun inflaation välisen Granger-kausaalisuuden testaaminen. Tavoitteena oli tehdä päätelmiä siitä auttaisivatko inflaatio-odotukset koko väestön tasolla tai väestöryhmittäin ennustamaan julkaistua inflaatiota. Tuloksena saatiin yllättävästi, että useat niistä väestöryhmittä, joilla oli suuri absoluuttinen odotusvirhe poikkileikkaustarkasteluissa, olivat niitä ryhmiä joiden odotukset auttoivat ennustamaan julkaistua inflaatiota.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>inflaatio odotukset rationaalisuus kuluttajakäyttäytyminen tilastot kuluttajabarometri indeksit -- kuluttajahintaindeksi Granger-kausaalisuustestit aikasarjat</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			